

Kazimierz Pączkowski

Troska wiernych o życie i posługę kapłanów w liturgicznej modlitwie powszechnej

Studia Elbląskie 4, 253-266

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

TROSKA WIERNYCH O ŻYCIE I POSŁUGĘ KAPŁANÓW W LITURGICZNEJ MODLITWIE POWSZECHNEJ

Treść: — I. Wstęp. — II. Ojciec Święty. — III. Biskupi. — IV. Kapłani. — V. Kapłani Spowiednicy. — VI. Kapłani Zakonni. — VII. Misjonarze. — VIII. Kapłani — Pasterze. — VIII. Powołania kapłańskie. — IX. Zakończenie. — Zusammenfassung.

I. WSTĘP

Celem tego artykułu jest wykazanie, że wierni gromadzący się w świątyniach na Eucharystycznej Ofierze, w Modlitwie Powszechnej z troską błagają Boga w intencjach życia i posługi kapłanów. Do takiego wniosku pragnę dojść na drodze wnikliwej analizy prośb tej modlitwy, zaczerpniętych z wielu jej kompilacji, które były i są używane w liturgii Kościoła katolickiego. Niezbędną do tego pomocą będzie zastosowanie „klucza przedmiotowego”, dzięki któremu można wyodrębnić bloki tematyczne np. Ojciec Święty, biskupi, kapłani itd. Analiza tekstów pozwoli na wyciągnięcie konkretnych wniosków, które w znacznym stopniu potwierdzą prawdę o autentycznej trosce wiernych o swoich kapłanów.

„Nie ulega wątpliwości, że kapłan wraz z całym Kościołem żyje w swojej epoce i jest uważnym i życzliwym, ale także krytycznym i czujnym obserwatorem tego, co dokonuje się w historii. Jestem przekonany, że kapłan nie powinien się obawiać być «nienowoczesnym», ponieważ to ludzkie «dziś» każdego kapłana jest osadzone w «dziś» Chrystusa Odkupiciela. Największym zadaniem dla kapłana każdego czasu jest odnajdywać z dnia na dzień to swoje kapłańskie «dziś» w Chrystusowym «dziś» [...] Biorąc pod uwagę oczekiwania współczesnego człowieka w stosunku do kapłana, widzimy, że sprowadzają się one w istocie do jednego, wielkiego oczekiwania: pragnie on Chrystusa. O wszystko to, czego potrzebuje w wymiarze ekonomicznym, społecznym i politycznym, może zwrócić się do innych”¹.

Kapłani, żyjąc w zeświecczonym świecie borykają się z wieloma trudnościami różnej natury, na jakie napotykać w realizacji misji zleconej im przez Chrystusa i Jego Kościół. Wierność wobec niej, a jednocześnie bardzo wysokie oczekiwania i wymagania stawiane przez wiernych, wołają o nieustanną Bożą pomoc i ludzkie wsparcie, w którym jest nie tylko troska o ich materialną egzystencję, ale przede

¹ Jan Paweł II, *Dar i tajemnica*, Kraków 1996, s. 81–83.

wszystkim świadomość potrzeby nieustannej modlitwy w intencji tych, których Chrystus ustanowił pasterzami swojego Ludu.

Kapłan, podobnie jak osoby świeckie, stoi wobec zagrożeń niesionych przez współczesny świat. Nie omija go przecież pokusa niemal całkowitego utożsamienia się z tym, co na wskroś laickie i obce duchowi Chrystusowego kapłaństwa. Niezwykle łatwo może przejść w przesadny aktywizm na drodze, na której szuka czysto ludzkich rozwiązań problemów powierzonych mu ludzi. Może się to odbić niekorzystnie nie tylko na jego życiu duchowym, ale stać się realnym sprzeniewierzeniem wobec jego życiowej misji i słusznym oczekiwaniom wiernych stawianym mu jako kapłanowi².

Realna staje się również pokusa bezradności i nieprzydatności jego kapłańskiej posługi w zetknięciu się z indyferentyzmem i religijną ignorancją ochrzczonych, wśród których pracuje. Nie bez wpływu na kapłana pozostaje zagubienie ludzi obecnego czasu wskutek gwałtownych zmian kulturowych, cywilizacyjnych czy ekonomicznych. W ich egzystencji obecne są zarówno wartości, które budują ludzki byt, jak i to, co je degraduje³. Skoro, więc kapłan, który [...] z *ludzi brany dla ludzi bywa ustanowiony w sprawach odnoszących się do Boga* (Hbr 5,1), to oczywistym staje się fakt, że uczestniczy on w blaskach i cieniach współczesnych mu wiernych.

Ważkość kapłańskiej posługi i zagrożenia, przed jakimi stają współcześni kapłani w swoim życiu i duszpasterskiej posłudze, domagają się nie tylko świadomości, ale i konkretnie wyrażonej troski w formie częstego trwania na modlitwie. Jest to obowiązkiem zarówno kapłanów, jak i wiernych dla ich obopólnego dobra i owocności doczesnego życia w perspektywie wiecznego zbawienia. Szansą dla Kościoła, w tej żywotnej kwestii, stała się Modlitwa Powszechna, zwana także Modlitwą Wiernych, która powróciła do celebracji Mszy św. po Soborze Watykańskim II. Sobór w *Konstytucji o liturgii świętej* dał wskazanie następującej treści: „*Po Ewangelii i homilii należy przywrócić modlitwę powszechną, czyli modlitwę wiernych, zwłaszcza w niedziele i święta nakazane, aby z udziałem wiernych odbywały się modlitwy za Kościół święty, za tych, którzy nami rządzą, za tych, którzy znajdują się w różnych potrzebach, oraz za wszystkich ludzi i o zbawienie całego świata*” (KL 53).

Modlitwa Powszechna, która jest ściśle powiązana z celebracją liturgiczną, z głoszonym Słowem Bożym, z życiem i prawdziwymi potrzebami Kościoła, zgromadzonych na celebracji liturgicznej oraz wszystkich ludzi, stała się, więc skutecznym narzędziem wzajemnego wsparcia duchowego kapłanów i wiernych. Intencje modlitwy powszechnej zostały, jak czytamy w powyższym cytacie tak podzielone, aby uwzględniały to, co najistotniejsze w życiu.

Modlitwa Wiernych powinna więc zawierać 4 grupy wezwań: w potrzebach Kościoła, za władzę państwową i o zbawienie całego świata, za tych, którzy znajdują się w trudnych sytuacjach życiowych i za miejscową wspólnotę parafialną (OWMR 46). W szczegółach powyższe grupy tematyczne sugerują m.in. następujące intencje:

² M. Karczmarek, *Ku doskonałości kapłana*, Częstochowa 1997, s. 9.

³ J. Ratzinger, *Raport o stanie wiary*, Warszawa 1986, s. 73.

a) w potrzebach Kościoła — czyli modlitwę o rozwój Kościoła, za papieża, biskupów, kapłanów, diakonów, misje, o powołania, zjednoczenie chrześcijan, za diecezje, katechetów, seminaria duchowne, prymicjantów, pielgrzymki.

b) za władzę państwową i o zbawienie całego świata — za rządzących, o pokój, zbiory, za instytucje, o pogodę, za wykonujących różne zawody (lekarze, górniczy), za młodzież, dzieci, rodziców, narzeczonych, o poszanowanie praw człowieka, sprawiedliwość, postęp duchowy, polityczny, gospodarczy.

c) za tych, którzy znajdują się w trudnych sytuacjach życiowych — za cierpiących fizycznie i duchowo, znajdujących się w różnych potrzebach, za chorych, niepełnosprawnych, samotnych, za zmarłych, konających, za rodzinę zmarłego, emigrantów, zniechęconych, pogrążonych w nałogach, za grzeszników, kuszonych, upadających, za ofiary wypadków, katastrof, wojen i klęsk żywiołowych.

d) za wspólnotę miejscową — za zgromadzonych na Mszy św., w intencji lokalnego Kościoła (parafii), miasta, za solenizantów, o owocne rekolekcje i misje parafialne, w intencji osób udzielających się w duszpasterstwach parafialnych.

W pierwszej grupie tematycznej wyraźnie wskazane są intencje m.in.: za papieża, biskupów, kapłanów, za misje i o powołania kapłańskie. Aby uzyskać pełniejszy obraz troski o życie i posługę kapłanów w liturgicznej Modlitwie Powszechnej, trzeba odnieść się do niej i przeanalizować treść wezwań, które dotyczą teżę tematyki.

II. OJCIEC ŚWIĘTY

Osoba Ojca Świętego, który stoi na czele Kościoła jako jego widzialna głowa, jest przedmiotem niezwykle bogatej, co do ilości i treści wezwań Modlitwy Powszechnej. Dotyczą one jego zadań, postawy wobec wiernych Kościoła katolickiego i innych Kościołów, Wspólnot chrześcijańskich oraz inicjatyw podejmowanych z myślą o całej ludzkości.

Wiernych obejmują troską prowadzenie przez niego Kościoła do niebieskiej ojczyzny⁴ i utwierdzenie współwyznawców w wierze⁵. Bije z niej usilnie błaganie o światło i pomoc Ducha Świętego, który kierowałby jego wysiłkami⁶ i pozwoliłby gorliwie czuwać nad powierzoną mu owczarnią⁷ oraz roztropnie ją prowadzić⁸.

O posłudze papieża skierowanej na Kościół Chrystusowy, traktują poniższe przykłady prośb:

Módlmy się za papieża, aby — jak Jezus — szedł przede wszystkim do grzeszników i potrzebujących pomocy⁹.

⁴ *Modlitwa Powszechna*, Katowice 1970, s. 30.

⁵ Tamże, s. 102.

⁶ Tamże, s. 45.

⁷ Tamże, s. 127.

⁸ Tamże, s. 39.

⁹ S. Czerwik, *Niedzielną Służba Boża*, Kielce 1992, s. 99.

Módlmy się za Ojca Świętego, aby był znakiem sprzeciwu wobec krzywdy, głodu, rozwiązłości i ateizmu¹⁰.

Módlmy się za Ojca Świętego, aby jego miłość do człowieka była dla innych ludzi wzorem¹¹.

Módlmy się za papieża, aby pełen prostoty ewangelicznej oczyszczał Kościół z resztek przepychu i triumfalizmu¹².

Postawa miłości papieża do człowieka może zawsze stać się wzorem dla innych¹³, a służba ludziom zachęca ich do wzajemnej miłości¹⁴. Biorąc wzór od Chrystusa, kieruje się przede wszystkim do grzeszników i potrzebujących pomocy¹⁵, wobec zaś świata jest znakiem otuchy i obrony uciśnionych¹⁶. Jego postawa nacechowana prostotą oraz gest otwartych rąk przywraca Kościołowi tych, którzy odeszli¹⁷. Prostota ewangeliczna Namiestnika Chrystusowego prowadzi do oczyszczenia Kościoła z przejawów przepychu i triumfalizmu¹⁸, a także przybliża jego zwycięstwo w świecie i ludzkich sercach¹⁹.

Zgromadzeni w świątyniach proszą, aby Kościół, który jest podzielony miał w jego widzialnej głowie podatne narzędzie Ducha Świętego w dziele zjednoczenia²⁰, a chrześcijanie dostrzegali w jego urzędzie widzialną opokę wiary²¹. W chwilach krytycznych doświadczali z jego strony umocnienia i uspokojenia²². Postawa służby papieża wobec wszystkich chrześcijan, domaga się odpowiedzi pełnej szacunku i niesienia mu pomocy z ich strony²³.

Poleca również Bogu jego trud głoszenia nauki, która wskazuje właściwe rozwiązanie istniejących problemów w świecie²⁴. Nie zawsze jednak współcześni ludzie go słuchają, dlatego potrzeba, by jego głos był lepiej rozumiany i właściwie przyjmowany²⁵, a jego słowa mogły docierać do ludzi odpowiedzialnych za pokój i sprawiedliwość²⁶. Jego orędzie braterstwa i pokoju powinno być przyjmowane przez wszystkich ludzi²⁷. Skoro słowa Ojca Świętego budzą nadzieję, powinny spotkać się z należyтым szacunkiem i rozumiałym posłuszeństwem²⁸. Nauczanie papieskie, mające swoje korzenie w Ewangelii i Katolickiej Nauce Społecznej

¹⁰ *Głosie Ewangelii*, t. IV, (red.) J. Bagrowicz, T. Lewandowski, Włocławek 1991, s. 4.

¹¹ S. Grzybek, *Nawracajcie się, bo bliskie jest Królestwo Niebieskie*, Kraków 1986, s. 185.

¹² I. Żołnierczyk, *Módlmy się wspólnie*, Warszawa 1983, s. 90.

¹³ S. Grzybek, *Nawracajcie się...*, dz. cyt., s. 185.

¹⁴ L.M. Put, *Modlitwa Wiernych*, t. I, Katowice 1987, s. 233.

¹⁵ S. Czerwik, dz. cyt., s. 99.

¹⁶ *Głosie Ewangelii*, t. III, dz. cyt., s. 254-255.

¹⁷ I. Żołnierczyk, dz. cyt., s. 229.

¹⁸ Tamże, s. 90.

¹⁹ L.M. Put, dz. cyt., t. I, s. 44.

²⁰ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 166.

²¹ J. Bolewski, *Słowo Boże codziennej Mszy św.*, Warszawa 1980, s. 265.

²² Tamże, s. 279.

²³ S. Szczepaniec, G. Heinke, *Modlitwa Powszechna*, cz. I, Kraków 1994, s. 9.

²⁴ J. Bolewski, dz. cyt., s. 696.

²⁵ S. Grzybek, *Z obfitości serca mówią usta*, Kraków 1988, s. 17.

²⁶ L.M. Put, dz. cyt., t. I, s. 231.

²⁷ L.M. Put, dz. cyt., t. I, s. 74.

²⁸ J. Bolewski, dz. cyt., s. 97.

dotyczy również spraw społeczno-ekonomicznych, dlatego jego wypowiedzi w obronie pokoju i praw osoby ludzkiej powinny być uwzględniane²⁹, a odnoszące się do błędów na tej płaszczyźnie, przyjmowane przez rządzących państwami³⁰.

Jego służba kieruje się także ku rodzinom chrześcijańskim, których świętości i nierozzerwalności niestrudzenie broni³¹. Papież jest znakiem sprzeciwu wobec krzywdy, głodu, rozwiązłości i ateizmu³², stąd ciągle zwraca uwagę na potrzebę cierpienia, umartwienia i nieustannej ofiary³³.

O służbie papieża wobec rodzin i całej ludzkości świadczą następujące wezwania Modlitwy Powszechnej:

*Módlmy się za Ojca świętego, aby niestrudzenie bronił świętości i nierozzerwalności rodzin chrześcijańskich³⁴.
Módlmy się za Ojca świętego, aby sam krocząc królewską drogą krzyża zwracał nieustannie dzisiejszemu światu uwagę na potrzebę cierpienia, umartwienia i nieustannej ofiary³⁵.*

Osoba Ojca Świętego zawsze wywołuje drżenie serc wierzących Polaków. Dzieje się również tak w czasie liturgii, gdy wypowiadane są prośby modlitwy powszechnej w jego intencji. Szczególne uczucia mają prawo budzić się i przynaglać do jego naśladowania wtedy, gdy mówi się o jego miłości do człowieka³⁶, o służebnej postawie wobec ludzi³⁷ oraz o prostocie i otwartych jego dłoniach³⁸. Pociąga także jego naśladowanie Chrystusa w przygarnianiu grzeszników i potrzebujących pomocy oraz podejmowanie przez niego obrony podstawowych praw człowieka i budowanie cywilizacji miłości³⁹. Polacy bardzo angażują się i przeżywają każdą pielgrzymkę papieża do swojego kraju, dlatego nie brakuje również prośb o trwałe owoce jego wizyt apostolskich⁴⁰ oraz o zachowanie go w zdrowiu i bezpieczeństwie dla dobra całego Kościoła⁴¹.

III. BISKUPI

Biskupi, wspierający papieża w pracy dla Kościoła Chrystusowego, odpowiadają za Kościoły diecezjalne. Odpowiedzialność ich jest tak wielka, że wierni wraz z kapłanami bardzo często podejmują modlitwę w intencji swoich biskupów

²⁹ L.M. Put, dz. cyt., t. II, s. 243.

³⁰ I. Żołnierczyk, dz. cyt., s. 62.

³¹ L.M. Put, dz. cyt., t. I, s. 49.

³² S. Szczepaniec, G. Heinke, dz. cyt., cz. IV, s. 4.

³³ S. Grzybek, *Z obfitości...*, dz. cyt., s. 107.

³⁴ L.M. Put, dz. cyt., t. I, s. 49.

³⁵ S. Grzybek, *Nawracajcie się...*, dz. cyt., s. 107.

³⁶ Tamże, s. 185.

³⁷ L.M. Put, dz. cyt., t. II, s. 233.

³⁸ I. Żołnierczyk, dz. cyt., s. 229.

³⁹ S. Czerwik, dz. cyt., s. 99.

⁴⁰ *Głoście Ewangelię*, dz. cyt., t. III, s. 255.

⁴¹ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 185.

diecezjalnych oraz biskupów pomocniczych. Czynią to także w czasie Mszy św. w Modlitwie Powszechnej.

Na terenie Kościoła lokalnego biskupi są przedstawicielami Ojca niebieskiego⁴², a ich podstawowym zadaniem jest prowadzenie wiernych do niebieskiej ojczyzny⁴³. Kierowani Duchem Świętym mają umacniać ludzi w wierze i miłości⁴⁴, pracować na odnowę Kościoła⁴⁵ i przyczyniać się do jedności wiernych⁴⁶. Powinni bez reszty poświęcać się głoszeniu prawdy o zbawieniu⁴⁷, odważnie głosić tajemnicę krzyża⁴⁸ i niestrudzenie wykonywać posłannictwo odpuszczania grzechów⁴⁹.

Dla ilustracji i dopełnienia podstawowych zadań biskupów warto przytoczyć kilka przykładów próśb:

Módlmy się za biskupów, aby z Ewangelii czerpali siłę i pokój⁵⁰.

Módlmy się za biskupów, aby wiernie czuwali nad owczarnią im powierzona⁵¹.

Módlmy się za biskupów, aby ich wizytacje przyczyniły się do pogłębienia życia religijnego w diecezjach⁵².

Módlmy się za biskupów, aby ich apele do czujności wobec zagrożeń wiary spotkały się z należyтым przyjęciem⁵³.

Wobec kapłanów biskupi mają być ojcami i cieszyć się ich synowską miłością⁵⁴, a do ich pracy i inicjatyw duszpasterskich odnosić się z życzliwością i otwarciem⁵⁵.

Wierni proszą także Boga, biskupi byli prawdziwymi pasterzami i ojcami duchowymi⁵⁶, dążącymi do zbliżenia z tymi, którzy zostali im powierzeni⁵⁷. Do ich zadań również należy: odważne stawanie w obronie godności człowieka⁵⁸, obrona nierozzerwalności małżeństwa i otaczanie opieką rodziny zagrożonej rozbitciem⁵⁹.

⁴² Tamże, s. 13.

⁴³ Tamże, s. 100.

⁴⁴ Tamże, s. 125.

⁴⁵ Tamże, s. XXIII.

⁴⁶ Tamże, s. 166.

⁴⁷ L.M. Put, dz. cyt., t. I, s. 234.

⁴⁸ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 109.

⁴⁹ Tamże, s. 69.

⁵⁰ Tamże, s. 9.

⁵¹ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 186.

⁵² J. Bolewski, dz. cyt., s. 208.

⁵³ Tamże, s. 16.

⁵⁴ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 30.

⁵⁵ J. Bolewski, dz. cyt., s. 188.

⁵⁶ Tamże, s. 22.

⁵⁷ Tamże, s. 38.

⁵⁸ *Modlitwa Powszechna*, (red.) B. Nadolski, Poznań 1992–1995, s. 127.

⁵⁹ J. Bolewski, dz. cyt., s. 469.

Ich postawę winna charakteryzować służebność⁶⁰ i duch miłości⁶¹. Mają dawać przykład wrażliwości na potrzeby biednych i ubogich⁶². Swoją apostołat powinni uczynić owocnymi na drodze modlitwy i ofiary⁶³.

Modląc się wypraszają mądrość dla biskupów w prowadzeniu Kościoła polskiego⁶⁴, wiarę i żywe słowo Boże w służbie narodowi⁶⁵ oraz łaskę przyczyniania się do wzrostu wzajemnej miłości i jedności w naszym społeczeństwie⁶⁶. Ich prace powinny mieć na względzie dobro wszystkich ludzi⁶⁷. Owocność tych prac wymaga czynnej współpracy ze strony katolików świeckich⁶⁸, co może być szczególnie efektywne w służeniu biskupów ludziom potrzebującym⁶⁹.

IV. KAPŁANI

Kapłani spełniają swoją misję zazwyczaj we wspólnotach parafialnych, gdzie przebywają i udzielają się na wszystkich możliwych odcinkach duszpasterskich. To oni dzielą życie, troski i radości swoich parafian. Przez to stają się im bliscy zwłaszcza, że łączy ich głęboka więź duchowa, wyrażająca się we wzajemnej modlitwie. Namacalnym na to dowodem są intencje liturgicznej Modlitwy Wiernych, których przedmiotem często są kapłani.

Wierni proszą Boga, aby kapłani swoim pasterzowaniem w parafiach gorliwie służyli Chrystusowi i współbraciom⁷⁰, odznaczając się przy tym umiejętnością przekazywania innym Ewangelii⁷¹ i głosząc prawdy Boże w sposób jasny i dostępny dla wszystkich⁷². Nie powinni ulegać modnym teoriom i ograniczać lub rezygnować z głoszenia wymogów moralnych⁷³. W większych parafiach, gdzie kapłanów jest więcej, powinni ze sobą zgodnie współpracować w budowaniu królestwa Bożego⁷⁴, odznaczając się przy tym roztropnością i odwagą w kierowaniu ludem Bożym⁷⁵. Trzeba, aby zawsze byli blisko ludu, dla którego pracują⁷⁶, a życie świętych ukazywali jako wzór możliwy do naśladowania⁷⁷. Jednocześnie powinni być roztropni i bogaci w dobroci i w miłości dla słabych⁷⁸.

⁶⁰ C. Kudroń, *Owoc krzyża*, Warszawa 1974, s. 80.

⁶¹ S. Szczepaniec, G. Heinke, dz. cyt., cz. I, s. 6.

⁶² *Głoscie Ewangelię*, dz. cyt., t. II, s. 274.

⁶³ L.M. Put, dz. cyt., t. II, s. 122.

⁶⁴ *Modlitwa Powszechna*, (red.) B. Nadolski, dz. cyt., s. 218.

⁶⁵ *Głoscie Ewangelię*, dz. cyt., t. IV, s. 71.

⁶⁶ J. Bołewski, dz. cyt., s. 238.

⁶⁷ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 186.

⁶⁸ J. Bołewski, dz. cyt., s. 20.

⁶⁹ L.M. Put, dz. cyt., t. II, s. 61.

⁷⁰ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 161.

⁷¹ Tamże, s. 139.

⁷² Tamże, s. 71.

⁷³ I. Żołąnierz, dz. cyt., s. 255.

⁷⁴ Tamże, s. 186.

⁷⁵ C. Kudroń, *Nadzieją mocni*, Warszawa 1975, s. 76.

⁷⁶ *Modlitwa Powszechna*, (red.) B. Nadolski, dz. cyt., s. 93.

⁷⁷ L.M. Put, dz. cyt., t. II, s. 61.

⁷⁸ *Głoscie Ewangelię*, dz. cyt., t. III, s. 275.

Prośby zawierają również konkretne oczekiwania ze strony wiernych, a dotyczą one wewnętrznego, duchowego bogactwa kapłanów:

*Módlmy się za kapłanów, aby jaśniała w nich świętość chrześcijańska*⁷⁹.
*Módlmy się za kapłanów, aby świętość ich życia pociągała
 innych do służby Bożej*⁸⁰.
*Módlmy się za kapłanów, aby słowem i przykładem pociągali
 bliźnich do Boga*⁸¹.
*Módlmy się za kapłanów, aby mieli głęboką wiarę w to, co sprawują*⁸².
*Módlmy się za kapłanów, aby w nawale prac duszpasterskich
 obecnego okresu znaleźli czas na odnowę własnego życia*⁸³.

Wierzący modląc się rozumieją, że życie kapłanów powinno być naznaczone ofiarą, odpowiednim stosunkiem do dóbr materialnych, a nawet gotowością do oddania życia za nich. Te wątki zostały rozwinięte w następujących wezwaniach Modlitwy Powszechnej:

*Módlmy się za kapłanów, aby ofiarując Krew Chrystusa
 w Eucharystii uczyli się siebie samych składać w ofierze*⁸⁴.
*Módlmy się za kapłanów, aby nie zaniedbywali praktyki
 osobistego umartwienia i pokuty*⁸⁵.
*Módlmy się za kapłanów, aby swym życiem dawali przykład
 zgodnego z duchem Ewangelii korzystania z dóbr materialnych*⁸⁶.
*Módlmy się za kapłanów, aby rezygnowali z bogatych
 środków i podejmowali pracę w każdych warunkach*⁸⁷.
*Módlmy się za kapłanów, aby wzorem Chrystusa byli gotowi
 oddać życie za braci*⁸⁸.

Przyjmowanie takiej postawy przyczynia się do bogactwa i głębi kapłańskiego ducha⁸⁹, a na pierwszy plan w jego życiu wychodzi przykazanie miłości i troska o zbawienie ludzi⁹⁰. Wierni pociągnięci słowem i czynem takich duszpasterzy, dążą wytrwale do odnowy swego życia religijnego⁹¹, a widząc w ich życiu kapłańskim radość, są przekonani, że są blisko Boga⁹².

⁷⁹ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 186.

⁸⁰ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 164.

⁸¹ Tamże, s. 30.

⁸² *Głosie Ewangelie*, dz. cyt., t. II, s. 206.

⁸³ J. Bolewski, dz. cyt., s. 128.

⁸⁴ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 180.

⁸⁵ I. Żołąnierczyk, dz. cyt., s. 516.

⁸⁶ J. Bolewski, dz. cyt., s. 174.

⁸⁷ *Modlitwa Powszechna*, (red.) B. Nadolski, dz. cyt., s. 353.

⁸⁸ L.M. Put, dz. cyt., t. II, s. 103.

⁸⁹ J. Bolewski, dz. cyt., s. 28.

⁹⁰ I. Żołąnierczyk, dz. cyt., s. 236.

⁹¹ L.M. Put, dz. cyt., t. I, s. 236.

⁹² *Głosie Ewangelie*, dz. cyt., t. II, s. 12.

V. KAPŁANI — SPOWIEDNICY

Niezwykle subtelną i odpowiedzialną posługę spełniają kapłani w konfesjonale. Dobrze rozumieją to wierzący i dlatego chętnie polecają Bogu ich trud i szafarstwo Bożego miłosierdzia. Prośby wyrażają przede wszystkim oczekiwania, jakie oni, penitenci mają w stosunku do swoich spowiedników.

Kapłan — spowiednik powinien wiernie przekazywać Bożą pociechę dla załamanych na duchu⁹³ i przygarniać pokutujących z ojcowską miłością⁹⁴. Wypełnianie misji jednania ludzi z Bogiem wymaga z jego strony miłości i taktu⁹⁵. W czasie sprawowania Sakramentu Pojednania ma odznaczać się cierpliwością i wiernie budzić sumienia tych, którzy przejawiają postawę sprzeciwu i nie mogą w tym momencie czy nie chcą szczerze żałować za swoje grzechy⁹⁶.

Dla każdego spowiednika wyprasza ją wierni światło Ducha Świętego i łaskę otwarcia go na Boże działanie⁹⁷.

VI. KAPŁANI ZAKONNI

Zakony wspierają życie i działalność Chrystusowego Kościoła. Owo wsparcie jest niezbędne w prowadzeniu misji Kościoła we współczesnym świecie, gdyż modlitwy i ofiary zakonników wyjednają ludziom potrzebne łaski⁹⁸, ich miłość i pokora pociągają innych do Boga⁹⁹, a ofiara ich życia, prace i umartwienia wyprasza ją ludziom Boży pokój¹⁰⁰.

Adekwatne wezwania Modlitwy Powszechnej, wypowiedane w świątyniach, przypominają i zachęcają członków zakonów i zgromadzeń zakonnych do tego, aby byli wiernymi świadkami Ewangelii¹⁰¹, z radością trwającymi na modlitwie¹⁰² i odznaczającymi się wiernością wobec swojego powołania¹⁰³. Wierni dostrzegają, że ich wzajemna zgoda i miłość jest zawsze znakiem braterstwa¹⁰⁴. Modlitwa połączona z pracą zapewnia im nie tylko utrzymanie¹⁰⁵, lecz tworzy w nich niezbędną harmonię i przynosi właściwy postęp.

Wierni proszą, aby nie zabrakło nowych powołań w ich wspólnotach¹⁰⁶, a ich postawa była dla ludzi wezwaniem i przynagleniem do refleksji nad swoim codziennym życiem¹⁰⁷.

⁹³ I. Żołnierczyk, dz. cyt., s. 114.

⁹⁴ L.M. Put, dz. cyt., t. I, s. 128.

⁹⁵ J. Bolewski, dz. cyt., s. 121.

⁹⁶ L.M. Put, dz. cyt., t. I, s. 236.

⁹⁷ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 45.

⁹⁸ J. Bolewski, dz. cyt., s. 370.

⁹⁹ L.M. Put, dz. cyt., t. I, s. 238.

¹⁰⁰ S. Czerwik, dz. cyt., s. 366.

¹⁰¹ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 187.

¹⁰² Tamże, s. 23.

¹⁰³ Tamże, s. 90.

¹⁰⁴ L.M. Put, dz. cyt., t. II, s. 25.

¹⁰⁵ Tamże, s. 130.

¹⁰⁶ Tamże, s. 172.

¹⁰⁷ Tamże, s. 249.

VII. MISJONARZE

Wielu kapłanów zakonnych i diecezjalnych uczestniczy w misyjnej działalności Kościoła. Dzieło misyjne wymaga wielkiej od nich ofiary i pełnego oddania, stąd modlitwa za misjonarzy jest zarazem apelem wiernych, aby ci, którzy poświęcają się temu odpowiedzialnemu dziełu, gorliwie i ofiarnie głosili Chrystusa narodom¹⁰⁸.

Dzieło misyjne staje się owocne i błogosławione, gdy kapłani — misjonarze pomagają narodom misjonowanym wejść do Kościoła z całym bogactwem własnej kultury. Ten fakt nie tylko umożliwia, ale także przyspiesza chwile ich wejścia do wspólnoty wierzących w Chrystusa¹⁰⁹.

W świadomości modlących się za misjonarzy znajduje się konieczność wiernego przez nich świadczenia o Ewangelii¹¹⁰, radosnego trwania na modlitwie¹¹¹ i wierności swojemu powołaniu¹¹².

Żeby zapewnić ciągłość pracy misyjnej i wypełnić zawsze aktualny nakaz Chrystusa, zgromadzeni w świątyniach wierni proszą Boga, aby dał dobre i liczne powołania misyjne, także spośród rodzimej ludności¹¹³.

VIII. KAPŁANI — PASTERZE

Do Kościoła hierarchicznego odnoszą się również te intencje Modlitwy Wiernych, które traktują o pasterzach Kościoła. Ich treść wskazuje na trzy podstawowe funkcje kapłańskie: uświęcania, nauczania i kierowania ludem Bożym oraz wymaganej przy ich spełnianiu postawy kapłanów. O tych funkcjach pasterzy mówią przykładowe prośby:

Módlmy się za pasterzy Kościoła, aby nieustraszenie głosili prawo Boże¹¹⁴.

Módlmy się za pasterzy Kościoła, stróżów prawdziwej wiary, aby umieli ją przekazywać wszystkim pokoleniom¹¹⁵.

Módlmy się za wszystkich przepowiadających słowo Boże, aby zawsze głosili prawdę¹¹⁶.

Módlmy się za pasterzy Kościoła, aby mądrze i roztropnie umieli trafiać z Ewangelią nawet do uprzedzonych i opornych słuchaczy¹¹⁷.

Z kapłańskich funkcji wynikają konkretne zadania pasterzy, które także obejmują uczestnicy liturgii wspólną modlitwą. Do nich należy głoszenie potrzeby

¹⁰⁸ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 181.

¹⁰⁹ Tamże, s. 17.

¹¹⁰ Tamże, s. 187.

¹¹¹ Tamże, s. 23.

¹¹² Tamże, s. 90.

¹¹³ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 172.

¹¹⁴ Tamże, s. 101.

¹¹⁵ Tamże, s. 50.

¹¹⁶ S. Czerwik, dz. cyt., s. 233.

¹¹⁷ *Modlitwa Powszechna*, (red.) B. Nadolski, dz. cyt., s. 280.

pokuty w życiu, docieranie do szczególnie spragnionych miłości, dbanie o sytuację materialną biednych oraz obrona praw ludzi prostych. A oto kolejne przykłady wezwań:

Módlmy się za pasterzy Kościoła, aby z mocą proroków głosili dzisiejszemu światu potrzebę pokuty¹¹⁸.
Módlmy się za pasterzy Kościoła, aby w ślad za Chrystusem, Dobrym Pasterzem, docierali ze swoją posługą do ludzi najbardziej spragnionych serca i miłości¹¹⁹.
Módlmy się za pasterzy Kościoła, aby troszcząc się o potrzeby duchowe swoich wiernych, nie byli obojętni na ich sytuację materialną¹²⁰.
Módlmy się za pasterzy Kościoła, aby odważnie stawali w obronie słusznych praw prostego ludu¹²¹.

Modląc się w czasie składania Eucharystycznej Ofiary, wyraźnie widzą potrzebę obrony pokrzywdzonych i zagrożonych w swojej godności przez pasterzy, konieczność niesienia pociechy cierpiącym i pozyskiwania oraz popierania osób świeckich jako współpracowników w poczynaniach duszpasterskich Kościoła. Powyższe tematy znajdują swoje odzwierciedlenie w następujących prośbach Modlitwy Wiernych:

Módlmy się za pasterzy Kościoła, aby odważnie bronili wiernych od wszelkich niesprawiedliwości¹²².
Módlmy się za pasterzy Kościoła, aby odważnie występowali w obronie zagrożonej godności życia ludzkiego¹²³.
Módlmy się za pasterzy Kościoła, aby zawsze nieśli pociechę cierpiącym¹²⁴.
Módlmy się za pasterzy Kościoła, aby umieli pobudzać i popierać inicjatywy duszpasterskie ludzi świeckich¹²⁵.

Wobec tak ważnych zadań pasterzy w Kościele Chrystusowym, wymaga się od nich: postawy pokornej służby¹²⁶, łączenia energii z ojcowską miłością¹²⁷, wykonywania wszelkich posług z pełną wyrozumiałością i łagodnością¹²⁸, kierowania się miłością przebaczącą bez osądzania i potępiania¹²⁹ i zerwania z miernotą, połowicznością w działalności charytatywnej¹³⁰.

¹¹⁸ S. Czerwik, dz. cyt., s. 214.

¹¹⁹ J. Bolewski, dz. cyt., s. 244.

¹²⁰ Tamże, s. 698.

¹²¹ *Modlitwa Powszechna*, (red.) B. Nadolski, dz. cyt., s. 307.

¹²² L.M. Put, dz. cyt., t. II, s. 152.

¹²³ J. Bolewski, dz. cyt., s. 524.

¹²⁴ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 58.

¹²⁵ J. Bolewski, dz. cyt., s. 214.

¹²⁶ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 78.

¹²⁷ J. Bolewski, dz. cyt., s. 440.

¹²⁸ J. Bolewski, dz. cyt., s. 75.

¹²⁹ C. Kudroń, *Nadzieja...*, dz. cyt., s. 20.

¹³⁰ Tamże, s. 106.

Lud zgromadzony na liturgii prosi, aby w swojej pracy dla dobra wiernych dobierali sobie doświadczonych i ożywionych Bożym duchem współpracowników¹³¹, a wszyscy wierni mieli do swoich pasterzy łatwy dostęp¹³². Pasterze mają też być otwartymi na słowa słusznej krytyki¹³³, w trudnych natomiast chwilach być dla wiernych przykładem wiary i męstwa¹³⁴. Cechą pasterza winno być posłuszeństwo prawu Bożemu¹³⁵, gotowość do oczyszczenia się z tego, co utrudnia posługę kapłańską¹³⁶ oraz chęć dzielenia losu wiernych w godzinach szczególnych zagrożenia¹³⁷.

W całej swojej posłudze powinni odwoływać się do modlitwy, która będzie podtrzymywać i czynić owocnymi ich wysiłki¹³⁸, a także odnawiać i wiernie wypełniać swoje kapłańskie przyrzeczenia¹³⁹.

Istnieje szereg intencji w Modlitwie Powszechnej zanoszonej do Boga za pasterzy, które wywołują ludzką sympatię wobec nich, zwłaszcza wtedy, gdy widzi się kapłanów, potrafiących na wzór Chrystusa oddać nawet życie za braci w wierze¹⁴⁰, docierających do najbardziej spragnionych serca i miłości¹⁴¹ oraz przypominających swoją służbą i poświęceniem św. Józefa¹⁴².

IX. POWOŁANIA KAPŁAŃSKIE

W ocenie wierzących, żywotną sprawą Kościoła jest kwestia nowych powołań do służby Bożej, która zapewnia ciągłość i kontynuację zbawczej misji Jezusa Chrystusa we współczesnym świecie. Nie brakuje, więc w liturgicznej Modlitwie Wiernych intencji, których teksty mobilizują modlących się do odpowiedzialności za przyszłość Kościoła Chrystusowego.

W intencjach poświęconych powołaniom usilnie błagają Boga o łaski dla młodych, aby oddawali swe życie na służbę ludowi¹⁴³. Dla powołanych natomiast wierni proszą o radość w tej służbie¹⁴⁴ oraz dobre i odpowiedzialne przygotowanie do kapłaństwa¹⁴⁵, aby mogli zająć miejsca tych, którzy odchodzą¹⁴⁶. Dla pracujących już wśród ludu kapłanów, wypraszają u Boga łaskę wytrwania w pierwotnej gorliwości swego powołania¹⁴⁷.

¹³¹ J. Bolewski, dz. cyt., s. 347.

¹³² Tamże, s. 471.

¹³³ Tamże, s. 136.

¹³⁴ Tamże, s. 141.

¹³⁵ C. Kudroń, *Owoc...*, dz. cyt., s. 26.

¹³⁶ J. Bolewski, dz. cyt., s. 92.

¹³⁷ WA, (1988) nr 2(16), s. 28.

¹³⁸ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 65.

¹³⁹ Tamże, s. 47.

¹⁴⁰ L.M. Put, dz. cyt., t. II, s. 103.

¹⁴¹ J. Bolewski, dz. cyt., s. 244.

¹⁴² *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 94.

¹⁴³ L.M. Put, dz. cyt., t. I, s. 110.

¹⁴⁴ Tamże, t. II, s. 250.

¹⁴⁵ *Modlitwa Powszechna*, dz. cyt., s. 164.

¹⁴⁶ L.M. Put, dz. cyt., t. II, s. 44.

¹⁴⁷ J. Bolewski, dz. cyt., s. 194.

Dla seminariów duchownych, ich moderatorów i profesorów, którzy kształtują i przygotowują kandydatów do kapłaństwa, proszą o potrzebne łaski i wytrwałość w dziele zapewnienia rozwoju ducha modlitwy w sercach kleryków i ciągłego wzrostu gorliwości u nich o zbawienie ludzi¹⁴⁸. W formacji duchowej, intelektualnej i duszpasterskiej potrzeba tak kształtować przyszłych kapłanów, aby byli na miarę współczesnych potrzeb ludzi¹⁴⁹.

X. ZAKOŃCZENIE

Usystematyzowanie tematyki, jej podział i przeanalizowanie treści liturgicznej Modlitwy Powszechnej, pod kątem kapłaństwa w Kościele katolickim, daje możliwość wysunięcia pewnych i konkretnych wniosków:

a) troska Kościoła, a więc wiernych i duchowieństwa, o życie i posługę kapłanów jest bezsporna;

b) istnieje wyraźna świadomość, co do konieczności pomocy Bożej, także w życiu Ojca świętego, biskupów czy kapłanów;

c) ilość intencji w powyższej tematyce, w wielu kompilacjach Modlitwy Wiernych, świadczy o pełnej świadomości wagi tej żywotnej sprawy;

d) istnieje także potrzeba wzajemnego wsparcia wiernych i kapłanów na drodze modlitwy wstawienniczej, jaką jest Modlitwa Wiernych

e) wierni przejawiają chęć niesienia pomocy swoim duszpasterzom;

f) mają również szerokie i wnikliwe spojrzenie na tematykę kapłaństwa oraz jasno widzą funkcje, zadania i obowiązki kapłana;

g) konkretne oczekiwania i postulaty stawiane w modlitwie kapłanom;

Może pojawić się zarzut, że niektóre z tych wniosków są poważnie naciągnięte, twórcami kompilacji są w większości osoby duchowne, które dzięki swojej wiedzy teologicznej czy liturgicznej i bogatemu życiu modlitwy, uczyniły je takimi, jakimi są na papierze. Trudno odmówić słuszności tej tezie, choć nie do końca jest ona prawdziwa. Twórcy wezwań Modlitwy Powszechnej, żyjąc wśród ludzi mają oczy i uszy otwarte i zapewne to, co przynosi im doświadczenie, wydarzenia i kontakt z innymi osobami, włączają do tej wspólnej modlitwy Kościoła, która przez to staje się rzeczowa, konkretna i aktualna i jest rzeczywiście Modlitwą Wiernych, nie tylko z nazwy.

¹⁴⁸ I. Żołnierczyk, dz. cyt., s. 134.

¹⁴⁹ L.M. Put, dz. cyt., t. II, s. 250.

SORGE DER GLÄUBIGEN UMS LEBEN UND DEN DIENST DER PRIESTER IM ALLGEMEINEN LITURGISCHEN GEBET

ZUSAMMENFASSUNG

Ziel dieses Beitrags war der Nachweis der Rechtmäßigkeit zur Bestimmung des Begriffs „Sorge“ bei der Aufnahme des Gebets in dieser Intention durch die Gläubigen. Der Autor kam zu diesem Schluss nicht nur aus eigener Erfahrung, da er selbst Priester ist, sondern durch die genaue Analyse der Texte der Gebete der Gläubigen, die von verschiedenen Autoren stammen.

Eine logische Einteilung nach einem sachdienlichen Schlüssel erleichterte die Analyse der Texte. Auf diese Art und Weise entstanden thematische Abschnitte: z. B. Heiliger Vater, Bischöfe, Priester usw. Die Analyse erlaubte außerdem Funktion und Aufgaben der Priester, ihre Pflichten, Haltung, Erwartungen und Postulate ihnen gegenüber auszusondern.

Das Ende des Artikels bilden konkrete Anträge, die der Autor unter dem Einfluss der Analyse formuliert hat. Zugleich versuchte er, Vorwürfe zu entkräften, die bei einigen Anträgen aufkommen könnten.